



ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Захарчук Леся

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Марчук Оксана

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

В умовах кардинальних змін, що відбуваються у сучасному освітньому просторі України, спричинених широкомасштабним вторгненням російської федерації на території нашої держави, упровадженням воєнного стану формування патріотизму, національної свідомості, успадкування молодим поколінням культурного досвіду українського народу є одним із провідних завдань виховання дітей та молоді, оскільки забезпечує плекання громадян-патріотів своєї країни, здатних захищати її незалежність та цілісність.

Патріотичне виховання засобами образотворчого мистецтва слід починати ще з дошкільного віку. Образні картини, що відображають навколишню реальність, викликають сильні емоції та довго залишаються в пам'яті дитини, впливаючи на її подальший розвиток. Однак не варто думати, що цей процес відбувається автоматично. Щоб твори мистецтва стали ефективним інструментом формування особистості, необхідно навчати дошкільнят розуміти художню мову, тобто виразні засоби, які використовує художник для реалізації свого задуму.

Це сприяє формуванню естетичної оцінки і відкриває шлях до емоційного та морально-естетичного змісту мистецтва. Аналіз живописного твору не повинен зводитися лише до перерахування елементів картини або опису її змісту. Дітей потрібно навчати давати естетичну оцінку твору, оскільки їхнє сприйняття мистецтва є глибшим.

Низка сучасних науковців присвятили свої праці проблемам методології, теорії і практики національно-патріотичного виховання

особистості (І. Бех, І. Зязюн, В. Кремень, В. Кульчицький, Н. Ничкало, О. Пометун, М. Сметанський, М. Фіцула, Г. Шевченко) та військово-патріотичного виховання (М. Зубалій, В. Івашковський). Питання національно-патріотичного виховання молодших школярів досліджували Н. Васильківська, О. Дешко, Л. Дубровська О. Савченко, О. Сухомлинська, М. Качур, В. Киричок, О. Сидоренко та ін.

Завдання патріотичного виховання через ознайомлення з образотворчим мистецтвом визначені у низці нормативних та законодавчих актів, таких як Закон України «Про дошкільну освіту», «Концепція дошкільного виховання в Україні», «Національна державна комплексна програма естетичного виховання», «Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), «Базовий компонент дошкільної освіти», та програма «Впевнений старт». Відповідно до вимог цих документів, естетичне виховання дітей повинно відбуватися через розвиток естетичних потреб, досвіду (емоцій, почуттів, поглядів, смаків, ідеалів, інтересів), що є основою формування естетичного сприйняття та активності у засвоєнні і трансформації реальності. Це сприятиме формуванню всебічно розвиненої особистості, розвитку національної самосвідомості, підвищенню соціальної та трудової активності, а також розкриттю творчого потенціалу молодого покоління України [1].

Становлення художньої свідомості дітей дошкільного віку, розвиток їхньої здатності до естетичних переживань – актуальне завдання сьогодення. Зміст роботи з дітьми з патріотичного виховання засобами образотворчого мистецтва будуватиметься передбачає:

- розширення та поглиблення досвіду спілкування зі світом мистецтва;
- розвиток художньо-естетичного сприйняття;
- формування знань, умінь та навичок з образотворчої діяльності;
- виховання патріотичних почуттів, любові до Батьківщини, повага до героїв через твори мистецтва.

Головними завданнями є: розвивати патріотичні почуття в процесі образотворчої діяльності, розгляді творів мистецтва; вчити розуміти художній образ твору; формувати знання про жанри та види образотворчого мистецтва; розвивати здібності при використанні різних образотворчих матеріалів; виховувати любов та повагу до історичного військового минулого та сьогодення [2].

Необхідність формування патріотичного настрою, громадянської активності підростаючого покоління впливає із самої суті процесу змін в Україні. Формування у підростаючого покоління патріотичного ставлення до всього навколишнього, у тому числі до своєї країни, свого міста, сім'ї є актуальною проблемою в сучасній педагогіці. Це обумовлено негативною ситуацією, що склалася в Україні через вторгнення російського загарбника на територію нашої Вітчизни [3].



Образотворче мистецтво – це спосіб відображення реальності через наочні образи. Художники передають об'єктивні властивості світу – об'єм, колір, просторовість – але не лише те, що можна побачити безпосередньо. Вони також відтворюють розвиток подій у часі та розкривають духовний світ людини, її психологію. Ознайомлення зі спадщиною минулих поколінь допомагає дітям глибше зрозуміти естетичний світ тих, хто жив і творив до нас. Вони можуть уявити спосіб життя, думки та систему цінностей попередніх епох. Це також допомагає відчувти взаємозв'язок між культурою, історією та патріотичними почуттями. Тільки міжнаціональна толерантність і доброзичливе ставлення до інших народів, їхньої культури, здобутків, традицій можуть привести все людство до взаєморозуміння та, справді, цивілізованого спілкування.

Вивчення традицій різних народів, що населяють нашу країну, дозволяє дітям дошкільного віку відчувати зв'язок між поколіннями, побачити красу та неповторність вітчизняної культури, зрозуміти її унікальність. У будь-якій вибраній ними професії весь накопичений багаж знань допоможе їм стати добрим професіоналом та високоморальною, культурною особою, патріотом свого народу.

Патріотичне виховання засобами образотворчого мистецтва має певний зміст і свої особливості, а також свої форми відображення у свідомості особистості, що розвивається. Їх визначає поєднання понять «патріотичне» та «сприйняття почуття величі та краси навколишнього світу – Батьківщини у вигляді образотворчого мистецтва». Це поєднання в дослідженні стає в центрі проблемного поля і дозволяє охарактеризувати патріотичне виховання дошкільників засобами образотворчого мистецтва як один із напрямків виховання у ЗДО дітей дошкільного віку. Таким чином, розвиток художньо-творчих здібностей дітей на заняттях здійснюється у нерозривній єдності з вихованням духовно – моральних та патріотичних якостей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєнко Т. Ф., Мустафасва З. І., Яковенко Т. В. Формування національно-духовних цінностей дитини у сім'ї. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді* : збірник наукових праць. Київ : Педагогічна думка, 1999. Кн. 1. С. 106-113.
2. Лисенко Н. В., Кирста Н.Р., Лазарович Н. Б. Педагогіка українського дошкільця : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. : у 3 ч. Київ : Слово, 2016. Ч. 3. 376 с.
3. Освіта України в умовах викликів сьогодення: навчально-методичний посібник / за ред. Т. Павлушенко. Київ, 2021. 220 с.
4. Шумійчук, К. М. Нові підходи до процесу патріотичного виховання дітей дошкільного віку. *Нива знань*. 2016. № 2. С. 27.